

Periodisme i Societat

Codi: 103086
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Ana Isabel Fernandez Viso
Correu electrònic: Ana.Fernandez.Viso@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

Atès que més de la meitat de les activitats d'avaluació impliquen elaborar textos periodístics, es requereix disposar d'un nivell molt elevat de castellà o de català.

Prerequisits

Es tracta d'una assignatura amb un plantejament eminentment pràctic i amb un sistema d'avaluació contínua, amb activitats avaluable previstes per a la majoria de les sessions del curs, per això és obligatori assistir, almenys, al 80% de les classes per aprovar.

Es recomana haver cursat prèviament assignatures de metodologia de recerca, redacció periodística i estructura social.

Objectius

- Introduir a l'alumnat a l'estudi i anàlisi de la qüestió social en les societats avançades.
- Capacitar a l'alumnat per a detectar, documentar i avaluar periodísticament les fractures socials, així com les diferents desigualtats existents en la societat (econòmiques, de classe, de gènere, ètniques, etc.).
- Capacitar a l'alumnat per a elaborar textos periodístics des de la perspectiva del periodisme social.

Competències

- Aplicar l'ètica i la deontologia professionals del periodisme, així com l'ordenació jurídica de la informació.
- Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
- Demostrar consciència ètica i empatia amb l'entorn.
- Demostrar l'esperit crític i autocrític.

- Diferenciar les principals teories de la disciplina, els seus camps, les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, i adquirir un coneixement sistemàtic de l'estructura dels mitjans de comunicació.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Transmetre informació periodística en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació, en les seves formes combinades modernes o en suports digitals, i aplicar els gèneres i els diferents procediments periodístics.

Resultats d'aprenentatge

1. Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
2. Comunicar en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació la narració periodística especialitzada en informació de fets diversos i vida quotidiana.
3. Conceptualitzar les teories i les tècniques del periodisme especialitzat.
4. Demostrar consciència ètica i empatia amb l'entorn.
5. Demostrar un coneixement pràctic del periodisme especialitzat
6. Desenvolupar l'esperit crític i autocrític.
7. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
8. Incorporar els principis de la deontologia professional en l'elaboració de narració periodística especialitzada en informació de fets diversos i vida quotidiana.
9. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
10. Utilitzar els recursos de comunicació interactiva per processar, elaborar i transmetre informació en l'elaboració d'informació de caràcter especialitzat.

Continguts

La desigualtat social és un fet complex i multidimensional, que es manifesta en l'existència de diferències entre els éssers humans socialment creades i reproduïdes (econòmiques, de classe, de gènere, ètniques, etc.). El seu estudi constitueix una de les àrees més importants de la sociologia perquè els recursos als quals tenen accés les persones determinen les seves oportunitats vitals. Les crisis globals iniciades en 2008 i 2020 han aprofundit les desigualtats i les fractures socials inherents al capitalisme postindustrial, financer i globalitzat. D'aquestes dinàmiques generadores d'exclusió i de desigualtat, així com de les derivades de la intolerància i de la falta de reconeixement del dret a la diferència, s'ocupa el periodisme social o periodisme amb sensibilitat social. Constitueix, abans que res, una actitud i una perspectiva de treball, que col·loca la *qüestió social* en el centre de la valoració informativa dels periodistes. En aquest sentit, el periodisme té compromisos que resulten ineludibles, per exemple, amb aquella part de la societat que no té veu ni capacitat per articular mediàticament els seus interessos, els seus problemes, els seus valors i les seves vivències.

D'acord amb aquest plantejament del periodisme social que fan els professors de l'assignatura, el temari abasta les següents qüestions:

1. Introducció al periodisme social.
2. Introducció a la *qüestió social* i al canvi social.
3. Dinàmiques de creació i reproducció de les desigualtats.
4. Agenda, fonts i actors del periodisme social.
5. La construcció narrativa en el periodisme social.

Metodologia

La orientació de l'assignatura és eminentment pràctica i exigeix l'assistència a classe. La metodologia utilitzada s'adequa a aquest plantejament i consisteix en la realització de: tallers i activitats de lectura i de debat sobre els diferents eixos temàtics de l'assignatura; exercicis amb bases de dades que documenten estadísticament les diferents formes que adopta la desigualtat; anàlisis col·lectives de peces, projectes i productes periodístics; i exercicis pràctics consistents en l'elaboració de textos periodístics.

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries. En cas de canvi de modalitat docent per raons sanitàries, el professorat informarà dels canvis que es produiran en la programació de l'assignatura i en les metodologies docents.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	15	0,6	1, 3, 4, 6, 7, 9
Seminaris de lectura i debat i altres activitats pràctiques	20,5	0,82	1, 3, 6, 7, 9
Tallers d'anàlisi de dades	22	0,88	1, 5, 6, 7, 8, 10
Tipus: Supervisades			
Tutories	10	0,4	1, 2, 5, 7, 8, 9, 10
Tipus: Autònomes			
Treball de l'alumne	70	2,8	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura serà continuada i es farà a partir de cinc tipus d'evidències:

- Tallers de lectures i de debat, que suposaran un 10% de la nota final.
- Dos tallers d'anàlisi de dades, que equivaldran al 20% de la nota final.
- Activitats pràctiques que poden consistir en l'anàlisi, la presentació i la discussió col·lectiva de projectes i/o productes periodístics, l'elaboració de peces periodístiques vinculades a l'actualitat o als temes tractats en classe o la realització d'activitats preparatòries per documentar possibles peces periodístiques. Suposaran un 10% de la nota final.
- Un reportatge final elaborat en grup i que representarà el 50% de la nota final.
- Una memòria d'elaboració del reportatge, que s'anirà fent a llarg del curs i que suposarà el 10% de la nota final.

Per a optar a aprovar l'assignatura i que es puguin aplicar els percentatges d'avaluació esmentats, els estudiants han d'assistir, almenys, al 80% de les classes, lliurar el reportatge final i la seva memòria d'elaboració i obtenir una qualificació igual o superior a 4 en el reportatge final. Els reportatges finals han de ser acordats amb la professora en el primer mes de classe, qui els anirà tutoritzant al llarg del curs. No hi ha examen final, ni es faran excepcions en aquest sentit amb alumnat de segona o de tercera matrícula.

L'estudiant que realitzi qualsevol irregularitat (còpia, plagi, suplantació d'identitat, etc.) que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, suspendrà automàticament l'assignatura amb una qualificació de 0.

El calendari detallat amb la programació de les diferents sessions es presentarà el primer dia de classe i es penjarà, també, al campus virtual, on l'alumnat podrà trobar la descripció detallada de les activitats d'avaluació, materials docents i qualsevol informació necessària per a l'adequat seguiment del curs.

La professora anunciarà en classe el procés de revisió de les notes de cadascuna de les activitats d'avaluació.

L'alumnat tindrà dret a la recuperació de l'assignatura si ha estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts (66%) de la qualificació total de l'assignatura. La reavaluació consistirà en la reelaboració del reportatge (segons les indicacions que donarà la professora a l'alumnat en la revisió de les notes d'aquesta activitat), la nota de la qual continuarà suposant el 50% de la nota final de l'assignatura. La nota màxima que es pot obtenir en l'activitat de recuperació és un 7. Pel seu caràcter eminentment pràctic i la impossibilitat de repetir la situació en la qual s'han realitzat, la resta de les activitats d'avaluació estan excloses del procés de reavaluació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Memòria d'elaboració del reportatge	10%	1	0,04	1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10
Participació en altres activitats pràctiques del curs	10%	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10
Reportatge en grups reduïts	50%	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Seminaris de lectura i debat	10%	2,5	0,1	1, 3, 4, 6, 7, 8, 9
Tallers d'anàlisi de dades	20%	3	0,12	1, 3, 5, 6, 7, 8, 10

Bibliografia

Bibliografia de referència:

- Alba Rico, Santiago; Appadurai, Arjun; Bauman, Zygmunt; della Porta, Donatella; et. al. (2017) *El gran retroceso*, Barcelona: Seix Barral.
- Bruder, Jessica (2020) *País nómada: supervivientes del siglo XXI*, Madrid: Capitán Swing.
- Butler, Judith (2017) *Cuerpos aliados y lucha política*, Barcelona: Paidós.
- Caparrós, Martín (2015) *El Hambre*, Barcelona: Anagrama.
- Castel, Robert (1997) *Las metamorfosis de la cuestión social: una crónica del salariado*, Barcelona: Paidós.
- Cortina, Adela (2018) *Aporofobia, el rechazo al pobre: un desafío para la democracia*, Barcelona: Paidós.
- Ehrenreich, Barbara (2003) *Por cuatro duros: cómo(no) apañárselas en Estados Unidos*, Barcelona: RBA.
- Eisler, Riane (2021), *El cáliz y la espada: De las diosas a los dioses: culturas pre-patriarcales*, Madrid: Capitán Swing.
- Eubanks, Virginia (2021), *La automatización de la desigualdad: Herramientas de tecnología avanzada para supervisar y castigar a los pobres*, Madrid: Capitán Swing.
- Fraser, Nancy; i Jaeggi, Rahel (2019) *Capitalismo: una conversación desde la teoría crítica*, Madrid: Ediciones Morata.
- Kendi, Ibram X. (2020) *Cómo ser antirracista*, Barcelona: Rayo Verde Editorial.
- Klein, Naomi (2015) *Esto lo cambia todo: el capitalismo contra el clima*, Barcelona: Paidós.
- Mazzucato, Mariana (2019) *El valor de las cosas: Quién produce y quién gana en la economía global*, Barcelona: Taurus

- Owen, Jones (2013) *Chavs: la demonización de la clase obrera*, Madrid:Capitán Swing.
- Paxton, Robert O (2019) *Anatomía del fascismo*, Madrid: Capitán Swing.
- Piketty, Thomas (2019) *Capital e ideología*, Barcelona: Ediciones Deusto.
- Roughgarden, Joan (2021), *El arcoíris de la evolución: diversidad, género y sexualidad en la naturaleza y las personas*, Madrid: Capitán Swing.
- Sandel, Michael (2020) *La tiranía del mérito: ¿Qué ha sido del bien común?*, Barcelona: Debate.
- Sassen, Saskia (2015) *Expulsiones: brutalidad y complejidad en la economía global*, Madrid: Katz Editores.
- Standing, Guy (2013) *El precariado: una nueva clase social*, Barcelona: Ediciones Pasado & Presente.
- Stiglitz, Joseph (2012) *El precio de la desigualdad: el 1% de la población tiene lo que el 99% necesita*, Madrid: Taurus.
- Varela, Núria (2013) *Feminismo para principiantes*, Barcelona: Penguin Random House.
- Wilkinson, Richard; i Pickett, Kate (2019) *Igualdad: Cómo las sociedades más igualitarias mejoran el bienestar colectivo*, Madrid: Capitán Swing.

Programari

Eines bàsiques de Microsoft Office, aplicacions de l'entorn Moodle i plataformes virtuals d'aprenentatge gratuïtes.